

In deze leereenheid staat het volgende kenmerkende aspect centraal:

III	500-1000 tijd van nomaden en ridders vroeg middeleeuwen middeleeuwen	9. het ontstaan en de verspreiding van de islam 10. de vroegst volledige verovering in West-Europa van de agrarisch-urbane cultuur door een zelfvoorzienende agrarische cultuur, georganiseerd via hofstelsel en heersheid 11. het ontstaan van feodale verhoudingen in het beemster 12. de verspreiding van het draaioorkon in geheel Europa	- agrarisch-urban - stad - feodalisme - hofstelsel - heersheid - islam - zelfvoorzienend
IV	1000-1500 tijd van steden en staten lage en late middeleeuwen middeleeuwen	13. de opkomst van handel en ambacht legde de basis voor het herleven van een agrarisch-urbane samenleving 14. de opkomst van de stedelijke burgerij en de toenemende zelfstandigheid van steden 15. het begin van staatsvorming en centralisatie 16. het conflict in de christelijke wereld over de vraag of de wereldlijke dan wel de geestelijke macht het primair behoudende te hebben 17. de expansie van de christelijke wereld, onder andere in de vorm van de kruistochten	- ambacht - contractatie - expansie - centralisatie - handel - kruistochten - staatsvorming - wereldlijk

Deze leereenheid bestaat uit verschillende leeractiviteiten. Deze kun je zelfstandig uitwerken. Jouw docent zal je voorzien van een deadline om deze leeractiviteiten af te ronden. In de regel zal dit op dezelfde dag zijn als waarop je bent begonnen aan deze leereenheid.

Indien je leerling bent op het Olympus College, en les hebt van Bor, kun je er ook voor kiezen om de alternatieve leeractiviteit uit te werken die je op de laatste pagina van deze leereenheid vindt.

Een vazal belooft trouw aan zijn (leen-)heer. Beluister de toelichting hieronder:

0:34

De vraag die in deze leereenheid centraal staat is:

Wat was het leenstelsel (feodalisme) en hoe is dit systeem gerelateerd aan het hofstelsel?

Na het uitwerken van de leeractiviteiten uit deze leereenheid kun je:

- verklaren waarom het leenstelsel ontstond.
 - uitleggen hoe dit leenstelsel functioneerde.
 - beschrijven hoe het Frankische Rijk onder Clovis en (later) Karel de Grote ontwikkelde en werd bestuurd.
 - in grote lijnen benoemen hoe het Frankische Rijk zich na de dood van Karel de Grote ontwikkelde.
- EN
- heb jij je verder bekwaamd in het aanleren van historische vaardigheden en principes van historisch denken (historische geletterdheid).

Een fragment van een middeleeuws boek. Op de tekening is de Frankische vorst Clovis te zien. Hij liet zich in 496 n.C. dopen. Dit betekende een belangrijke mijlpaal in de geschiedenis van het christendom in West-Europa. Clovis had echter belangrijke religieuze ook politieke redenen om zich tot het christendom te laten bekeren. Beluister de toelichting hieronder:

1:29

Leeractiviteit 1: Beluister de onderstaande startinformatie. Hierin wordt het kenmerkende aspect dat centraal staat kort toegelicht.

2:47

Leeractiviteit 2 (basiskennis): Lees het artikel op de onderstaande website (dit artikel is ook als pdf-document terug te vinden op de website van Bor met het overzicht van alle leereenheden). In dit artikel wordt een onderscheid gemaakt tussen het hofstelsel en het leenstelsel.

Hofstelsel en leenstelsel (Historiek)

1. Bestudeer dit artikel en formuleer een beschrijvende onderzoeksvraag en een verklarende onderzoeksvraag die je met behulp van dit artikel zou kunnen beantwoorden. Formuleer deze twee vragen hieronder en werk, op basis van de inhoud van het artikel, een antwoord op jouw vragen uit.

Mijn beschrijvende onderzoeksvraag bij dit artikel luidt als volgt:

Het antwoord op deze beschrijvende vraag luidt als volgt:

Mijn verklarende onderzoeksvraag bij dit artikel luidt als volgt:

Het antwoord op deze verklarende vraag luidt als volgt:

2. Maak nu op basis van de inhoud van dit artikel een vergelijking tussen het middeleeuwse hofstelsel en het leenstelsel (feodale stelsel). Hiervoor gebruik je de onderstaande Venn-diagram. Weet je niet hoe zo'n Venn-diagram werkt? Bekijk dan eerst de volgende video

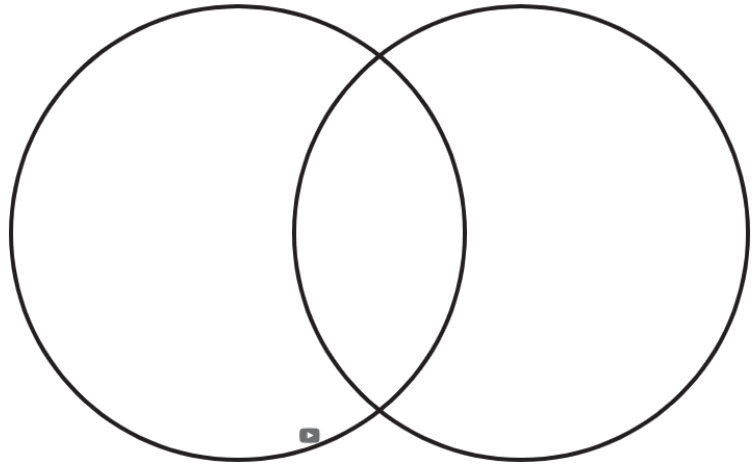
Assignment: BB-Middeleeuwen-Feodaliteit&leenstelsel

Hoe gebruik je een Venn-diagram om twee dingen te vergelijken

Page 2 / 6

Hofstelsel

Leenstelsel/ feodalisme

Leeractiviteit 3 (basiskennis): Bekijk de video via de onderstaande link. In deze video wordt ingegaan op het functioneren van het leenstelsel. Beantwoord daarna de vragen hieronder:

WieWatWanneer? Een lesvideo over feodalisme

1. Wat beloofden de vazallen aan hun (leen-)heer?

2. Waarom gingen veel leenmannen vervolgens op hun beurt ook weer op zoek naar hun eigen vazallen?

3. Uit deze video blijkt dat leenheren ook graag geestelijken (zoals bisschoppen) als vazal aan zich bonden. Wat was, afgaande op de video, een groot voordeel van het hebben van een geestelijke als vazal boven een vazal van adel?

Leeractiviteit 4 (ontwikkelen van historische geleterdheid): in deze leeractiviteit bestudeer je een bron en gebruik je deze bron om informatie uit te halen.

In 911 n.C. kreeg de Noorman Rollo een gebied in Noordwest Frankrijk in leen. Dit gebied heette voortaan (en nog steeds) Normandië. Tussen de achtste en de elfde eeuw na Christus werden de Frankische vorsten regelmatig bedreigd door invallen van Vikingen, waartoe ook de Noormannen die geleid werden door Rollo toe behoorden. Karel de Grote had tijdens zijn bestuur nog enigszins succesvol de kusten verdedigd, maar zijn zoon Lodewijk de Vrome gaf de Noormannen gebieden in leen, op de voorwaarde dat ze die zouden beschermen tegen de invallen van andere Vikingen. Ook de Frankische vorst die aan de macht was toen Rollo aankwam, Karel de Eenvoudige, bediende zich van deze strategie. In het klooster van Saint-Denis (Frankrijk) werd de volgende tekst gevonden over deze gebeurtenis:

'Karel de Eenvoudige, koning van West-Frankenland, wilde Rollo eerst de provincie Vlaanderen geven, maar de Noorman wees dat af omdat het gebied te drassig was. Toen Rollo van Karel het hertogdom Normandië kreeg, weigerde hij de voet van de koning te kussen. De bisschop zei tot hem: "Wie zo een gift ontvangt, hoort de voet van de koning te kussen." "Nooit," zo antwoorde Rollo, "zal ik mijn knie voor iemand buigen of iemands voet kussen." Desondanks, aangespoord door de verzoeken van de Franken, gaf hij vervolgens één van zijn krijgslieden opdracht om de daad in zijn naam uit te voeren. Koning Karel, Robert de hertog van de Franken, de aanwezige graven en aanzienlijken en de bisschoppen en abten* bonden zichzelf met een eed van het katholieke geloof aan Rollo, zwerend bij hun leven en hun lichaam en bij de eer van het hele koninkrijk, dat hij het land mocht houden en doorgeven aan zijn erfgenamen van generatie op generatie tot in de eeuwigheid. Nadat al deze zaken naar behoren waren uitgevoerd, keerde de koning met een goed humeur terug naar zijn domein. Rollo vertrok met hertog Robert naar de stad Rouen.

In het jaar des Heren 912 werd Rollo gedoopt in heilig water in de naam van de heilige Drieëenheid door Franco, de aartsbisschop van Rouen. De heidenen**, die zagen dat hun leider christen was geworden, verlieten daar ter plekke hun afgoden, ontvingen de naam van Christus en verlangden unaniem*** om ook door Franco gedoopt te worden. Ondertussen maakte de Normandische hertog (Rollo) zich op voor een prachtige bruiloft en trouwde Gisela, de dochter van de koning, volgens de Christelijke riten****!

* Een abt is de 'baas' van een (mannen-)klooster.

** Heidenen zijn mensen die nog niet bekeerd zijn tot het christendom.

*** Unaniem betekent dat een groep mensen zonder uitzondering instemt met een besluit of een voorstel.

**** Riten zijn gebruiken en rituelen, in dit geval de rituelen rondom een christelijke bruiloft.

Printed from Classkick

1. In deze bron vind je gegevens die passen bij drie kenmerkende aspecten uit de tijd van monniken en ridders. Noem hieronder de drie kenmerkende aspecten die op deze bron te betrekken zijn. Verwijs bij elk kenmerkend aspect naar een bronelement.

Assignment: BB-Middeleeuwen-Feodaliteit&leenstelsel

2. Hieronder staan vier beweringen. Geef bij elk van deze beweringen aan of deze, afgaande op de inhoud van de bron, juist of onjuist zijn. Gebruik de gegevens uit de bron om elke keuze te beargumenteren.

a. In de tijd van Karel de Eenvoudige werkte het feodalisme goed.

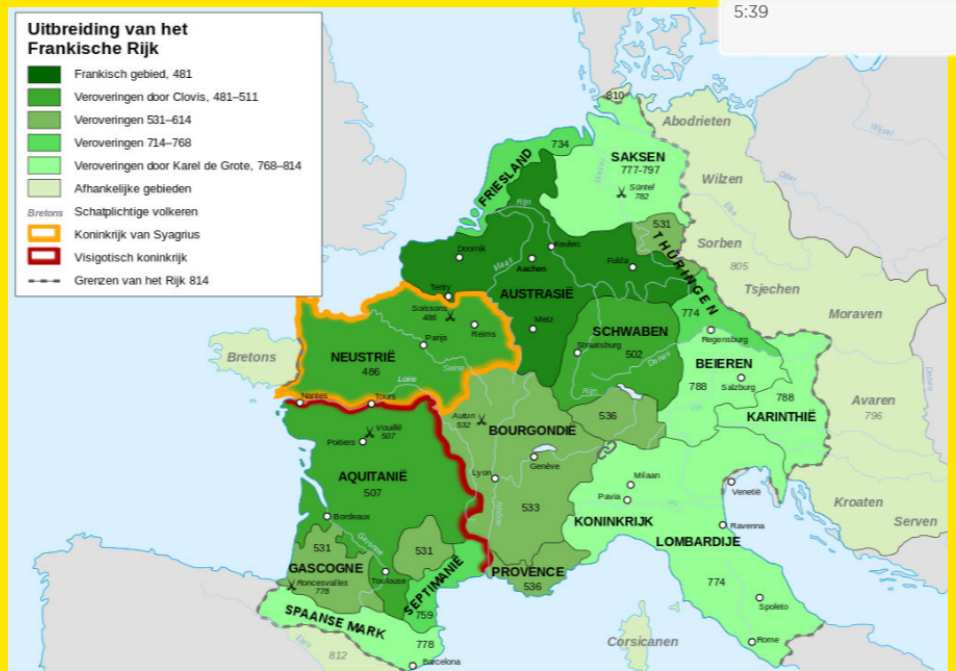
b. Via het feodale stelsel werden ook bisschoppen en abten ingeschakeld bij het bestuur.

c. Rollo had vooral religieuze motieven om zich te laten bekeren tot het christendom.

d. Karel de Eenvoudige had vooral economische motieven om Rollo land in leen te geven.

Leeractiviteit 5 (ontwikkelen van historische geletterdheid): de Frankische vorst Karel de Grote is een bekende heerser uit de middeleeuwen. Hij leidde het Frankische Rijk tussen 768 en zijn dood in 814. In 800 werd hij door paus Leo III in Rome tot keizer gekroond.

1. Bestudeer eerst de onderstaande kaart van Europa en beluister deze informatie over Karel de Grote:

2. Bestudeer daarna de de informatie op deze website (de geschreven informatie op deze website is ook als pdf-document terug te vinden op de website van Bor met een overzicht van alle leereenheden).

Hoe groot is Karel de Grote (NPO Focus)

3. Karel de Grote kreeg zijn naam natuurlijk niet zo maar. Geef, met een verwijzing naar gegevens uit beide bronnen, een historische verklaring voor deze naamgeving.

4. De bijnaam van Karel de Grote luidt "de Vader van Europa". Geef een argument voor, en een argument tegen, deze betiteling van Karel de Grote.

5. Bestudeer de onderstaande tekening over Karel de Grote. Hoewel deze tekening lang na de dood van Karel de Grote is gemaakt geeft deze toch meerdere propagandaboodschappen weer over deze Frankische vorst en keizer van West-Europa. Beschrijf één van de propagandaboodschappen die uit deze tekening (met bijschrift) blijkt:

De groote Keizer van wiens werk de vrucht blijft leven,
Die veel voor 't heil zijns volks, veel voor beschaving, deed,
Zag voor zijn heldenstaal niet slechts de vijand beven,
Nee 't onderwijs dat hij der teedre jeugd deed geven,
Was 't wapen waar hij steeds de domheid meê bestreed.

Dit was de laatste leeractiviteit. Wil jij (een gedeelte van) jouw antwoorden laten checken? Klik dan op het 'handje' bovenin je scherm en selecteer 'please check'. Heb je naar aanleiding van deze leereenheid vragen? Klik dan ook op het handje maar selecteer daarna 'please help'. Omschrijf vervolgens zo duidelijk en precies mogelijk waar je precies hulp bij nodig hebt of wat je nog van je docent wilt weten.

Je kunt deze hele leereenheid, inclusief alles wat jij hebt ingevuld en aan feedback van jouw docent hebt ontvangen, als pdf-document bewaren. Deze functie vind je ook boven in je scherm.

Meer weten over het leenstelsel?

Bekijk deze (oude) lesvideo van Bor.

Aanvullende lesvideo van Bor over het hofstelsel (en h...

Wil je een toelichting bij dit schema? Deze vind je hiernaast:

1:50

Alternatieve leeractiviteit (alleen beschikbaar voor leerlingen die les hebben van Bor):

1. Beluister de startinformatie die je op de eerste pagina van deze leereenheid vindt (leeractiviteit 1). Hierin wordt het kenmerkende aspect dat in deze leereenheid centraal staat kort toegelicht.
2. Bestudeer daarna in je HB pagina 50 EN paragraaf 3.3. Vul tijdens het lezen de onderstaande tabel in (neem deze over in je schrift):

Begrippen uit deze teksten (met een korte omschrijving van de betekenis!):	Historische gebeurtenissen die in deze teksten beschreven worden (geef een korte omschrijving van de gebeurtenis met een juist jaartal/ juiste jaartallen):	Historische personen die in deze teksten worden genoemd (geef de naam van de persoon en een korte uitleg waarom de betreffende persoon historisch significant (belangrijk) was:
		

3. Werk de opgaven bij paragraaf 3.3 uit in je werkboek en kijk deze zorgvuldig na. Het nakijkmodel vind je op de website onder het overzicht met de leereenheden onder de juiste historische periode.

4. Formuleer nu een beschrijvende vraag, een verklarende vraag EN een waarderende vraag die met behulp van de paragraaf in je HB beantwoord zou kunnen worden. Werk daarna het antwoord op al deze vragen uit.

[Klik hier wanneer je vergeten bent wat beschrijvend...](#)

5. Maak een foto/ screenshot van jouw samengestelde tabel EN de uitgewerkte en nagekeken opgaven bij paragraaf. Plak deze foto's/ screenshots hieronder (gebruik zo nodig ook de laatste pagina van deze leereenheid).

6. Klik op het handje (rechtsboven) en kies 'please check'.

7. Heb je naar aanleiding van deze leereenheid vragen over de leerstof? Kies dan opnieuw het handje en selecteer 'please help'. Typ dan jouw vraag/ vragen in het chatscherm. Jouw docent voorziet je zo snel mogelijk van feedback! Log op een later moment nog eens in om deze feedback te lezen of te beluisteren.

[Klik hier voor het overzicht van alle leereenheden van Bor](#)

